

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

Словенска Белгија

(Из „Утра Русији“)

Под утицајем наших успеха на галицијском бојишту, у Будим-Пешти је настала узбуна. Расположење у мађарској престоници постало је мучно и прелази у панику. Имућнији елементи варошког становништва беже у западне комитате.

У Бечу расположење није нимало боље него у Будим-Пешти. Народ отворено исказује своје незадовољство због рата и својим војсковођама. Рат траје већ четири месеца, а Аустријанцима још није пошло за руком, да сломију отпор Срба и да продру дубље у унутрашњост Србије. Сем тога је народни понос аустро-угарских грађана веома увређен подчињавањем аустро-угарске војске немачком главном штабу.

Да би подигли утучен дух у Немачкој и Аустрији, вође аустро-немачке војске решили су се да произведу нови ефектни трик. Цар Виљем решио је да пречисти рачуне са Србијом.

Удар се Србима наноси са две стране. На северу се спрема упад немачких корпуса, на југу су се побунили Албанци, с којима Црногорци воде крваве бојеве. Црни се облаци надносе над рођену нам Србију, која је од нас одвојена земљама јавних и тајних непријатеља Словенства. У својој херојској величини иде путем великих искушења наша друга, словенска Белгија! Упад аустро-немачке војске у северо-источну област Србије, не мења ни у колико ситуацију. Немачка је још у јулу објавила рат Србији. Факт немачког упада у Србију, узет сам по себи, не може побудити ни Румунију, ни Бугарску ни Грчку да промене своје држање у европском рату. Једино активно мешање Бугарске, мешање непријатељско Србима, или јавно наклонено Аустрији, Немачкој и Турској, нарушење бугарског „неутралитета“, могло би дати Румунији и Грчкој повод да се сете својих уговора са Србијом, са којом су пре две године ступиле у савез против Бугарске.

У овом тешком за братске нам Србе тренутку, кад је груба тевтонска песница уздигнута над другом словенском Белгијом, срца целе Русије куцају једногласно са Србијом. Ми смо убеђени, да је она неће оставити на милост и немилост варвара, који већ сад ликују због своје лаке победе. У одсудном тренутку доћи ће, мора доћи, помоћ. Русија, Француска и Велика Британија наћи ће средства да и сада уклоне од Срба аустро-немачку лавину. Што ће радоснија бити навала непријатеља, огорченог његовим

неуспесима на главним ратиштима, то ће пре стићи помоћ на обале Дунава.

Кајзер није могао да да бољег доказа о својој збуњености и немоћи, него што је овај изненадни напад на Србе. Судбина рата, а са њиме и судбина Хоенцолерна и Хабзбурга, не зависи од тога, да ли ће аустро-немачка војска заузети територију мале Србије или не. Судба Виљемове државе биће решена на истоку и западу. Али Виљем је очевидно изгубио наду на коначну победу. Он покушава да помоћу делимичних успеха макар привремено умири своје „верне“ Немце и да подигне опали дух своје војске, која се мрзне у опкопима пуним воде.

Несумњиво лажњиви и превртљиви кајзер рачуна да ће подићи општу узбуњу на Балкану и да ће увући у рат што је могуће већи број народа. Што више учесника у дељењу добити, то више изгледа, за побеђеног да ће се боље извући из невоље.

Виљем је завладао Белгијом, али није победио Белгијанце. Победилац није Виљем, него белгиски краљ Алберт и његов јуначки народ, пред којима се клања запањено и задивљено човечанство.

Пример Белгије је велики и завидан. Срби се спремају да ступе на пут осветљен неувером славом по духу им сродних Белгијанаца. Срби се бију за своју славу, за своју велику будућност.

Живела, Србијо! Русија и њени савезници бдију над тобом!

Из бојне линије

Треба ли слушати лекара?

У борби на Великом Ражњу, залушало непријатељско таче удари једног нашег официра у груди, проби му копоран и задржа се у шаба кери, не повредивши га.

— Ето, рече официр вадећи таче из шаба кере, да сам пре десет година послао лекара и престао да аушим, ако не бих већ онда умро, сад бих сигурно био покојни!

Држање Румуније

— Незадовољство против данашњег кабинета. — Шта је Русија обећала Румунији. —

Букурешки листови саопштили су, да је Русија дала Румунији писмени пристанак на заузимање оних делова Аустро-Угарске, који су насељени Румунима. Тај се догађај у велико коментарише: Један лист вели ово:

— Раније је влада одбацивала нарушавање неутралитета, изговарајући се на опасност од Бугарске у позадини. Међутим сада се увидело, да ће Бугарска остати неутрална ако јој се даду компензације — акојој се врати град Добрич, који је Румунија окупирала, и један део Добруџе. Браћану је додуше рекао, да сам Добрич не би дао ни за десет Ердџа, али ако влада сада не промени курс, она је недовољна да управља земљом.

У опште, народ је све више незадовољан Браћановом владом. Своје незадовољство он почиње исказивати омањим демонстрацијама у Букурешту.

Заробљеничко питање

— Немци дозвољавају посећивање заробљеника. —

Париз, 1. новембра

Како је шпански амбасадор у Берлину, коме је поверено заступање француских интереса, био овлашћен да посети заробљенике Французе у Немачкој, то је и војни француски министар овластио амбасадора Сједињених Држава, да посети све заробљенике Немце у Француској.

Дипломатски шверц

— Немачка покушава да повреди румунску неутралност. —

Немачка је поново покушала да повреди румунску неутралност одашиљањем војних ствари Турској.

Ево факата:

Под изговором да ће нарочити царев курир отпутовати из Берлина у Цариград, да однесе дипломатска акта, извађен је за њега пасош у румунском посланству у Берлину, да може слободно прећи румунску границу.

Али није дошао само специјални курир, него читава свита, са великим пртљагом. И поред пасоша, код румунске царинске управе насе ли су.

Упитани шта имају у сандуцима и балама, одговорили су: дипломатска акта.

Овај одговор изазвао је сумњу и извршен је преглед. Прегледом је констатовано да Немци називају „дипломатским актима“ телеграфију без жица, што се сматра као ратно криумчарење.

То није први случај да аустро-немачки изасланици покушавају да криумчаре ствари, којима румунска влада забрањује пролаз. Овај покушај својом дрскошћу превазилази све остале. Поступак је некоректан и за осуду.

Немачки посланик Фон Буше, када је чуо за ово откриће био је веома огорчен. Он је тога јутра јурно код неколико министара, да се

жали на поступак цариника, који су били толико „дрски“ да претресају немачке дипломатске торбе.

Заиста, велика дрскост!

Победа није далеко

— Мишљење ђенерала Бонала —

Од пре неког времена париски „Матен“ доноси чланке ђенерала Бонала, познатог професора француске више војне школе, кога је ангажовао за свог војног стручњака. Бонал. Говорећи о безумним немачким нападима у правцу Калеа, вели ово:

— Немачки је цар рђав тактичар. Сви његови велики пројекти — поновно наступање на Париз, заузимање Калеа да би се одатле запретило Енглеској — срушили су се као куће од карата. Бацајући своје војнике на јуриш у смакнутим редовима немачки ђенерали приређују праве кланице немачких војника, док савезници, који наступају у ланцу, имају сразмерно мање губитке. Ја верујем, да је коначна победа близу.

Турска је осуђена...

Глас једног турског патриоте.

Шеф турске либералне лиге принц Сабах-Един упутио је султану Мехмеду писмо у коме га моли да прекине рат.

— Извадивши ради Немаца свој мач из корица ваша је влада осудила нашу земљу на смрт, пише Сабах-Един. Ваше Величанство зна да нам наше историско пријатељство са Француском и Енглеском не дозвољава да њихову савезницу Русију сматрамо за свог противника. Ми треба сву своју снагу да бацимо на Немачку.

Све су чешћи гласови турских патриота, који садању германо-филску владу оптужују, да Турску води у сигурну пропаганду. Али сад је све доцкан.

Виљемове жртве

— Како је страдало 10.000 Немаца —

Ми смо већ јавили, да је у борбама на Изеру пропала цела једна бригада Виртембержана. Сада се сазнају и појединости ове немачке погибје.

Белгиски официр, који је управљао операцијама за вештачко разливање Изера, саопштио је дописнику „Тајмса“, да је за непотребну пропаганду Виртембержана крив сам цар Виљем.

За време борбе под Изером Немци су добро знали, да Белгијанци могу извести разливање Изера кад год хоће. Међутим цар је хтео да по сваку цену изведе своју војску из шанчева у напад. Он се лично обратио војци и запитао ко хоће добровољно да пође на непријатеља. Виртембершка бригада одавала

се овом позиву и ако је знала да иде у сигурну смрт.

Виљем је помоћу догледа пратио кретање Виртембержана и видео је ужасни приказ њихове пропасти. Под ватром Француза, до гуше у води, они су изгинули сви до једнога.

Те исте вечери Виљем је отишао са тог фронта.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 4. нов.

После извршених покрета наша војска може са пуно поуздања очекивати развој операција. Код Оршаве наши су артиљерци пронашли непријатељски логор, те су га тукли јаком ватром. Непријатељ је само мртвих имао преко 500. — Код Обреновца је потучена једна непријатељска бригада. Код Стублина, североисточно од Уба, непријатељ је одбачен, те је на бојишту оставио 1000 палих.

— 2. новембра код Бајина Баште одбијен је један аустријски напад; том су приликом Аустријанци претрпели веома осетне губитке. Као што се види, стање на нашем ратишту не задаје нимало бриге.

На Кавказу нема новости. — У Источној Прусској Руси напредују на целом фронту. — У Пољској Немци су безуспешно покушали, да на неколико тачака предузму офанзиву. — Наступање према Кракову продужује се.

На западном фронту нема значајнијих промена.

Међу својима

— Из писма једног Словенца, највећ заробљеника. —

Благодарећи Међународној Агенцији у Женеви кореспонденција ратних заробљеника и интернираних са њиховим породицама и познаницама сада је знатно олакшана. Помоћу ове Агенције многи од наших заробљених и интернираних већ се јавио својима, а наши ратни заробљеници такође — преко нашег Црвеног Крста и Агенције — известили су о себи своје.

Интересантна су та писма која се пишу из ропства и ми ћемо цитирати неколико занимљивијих места из једног таквог заробљеничког писма, које нам је случајно пало шака.

Ово је писмо писао својим родитељима један млади Словенац, Милан Пехлену, аустријски војник из 27 регименте.

Писмо је упућено преко Женевске Међународне Агенције и ево неко ико интересантнијих места:

Драги оче,

Ратна је срећа ваљда тако хтела да се ја сада налазим у Србији, али као заробљеник. Ти знаш са каквим сам расположењем пошао у рат и можда грешим што говорим искрено, али ме овај исход радује. Колико је наших пало овамо преко Саве

Леш до леша лежао је испред нас, а ми смо газили преко њих вођени од српских војника, срећни што смо животе спасли. И још се туку. Сваког дана доводе амо код нас по десетак, двадесет и више војника из разних регименти и сви су срећни што су се спасли смрти...

Даље у писму заробљеник прича како је допао ропства, што је већ мање занимљиво, па на једном месту ниже каже.

„Нама је у ропству добро. Ја са још неколико земљака и неколико Срба — Личана радим добровољно као болничар у малој вароши А. Имам потпуну слободу

кретања, по цело време проводим међу српским рањеницима и имам све удобности. Срби су један красан народ, добродушан, тих и питом. Сто пута да ме пусти из ропства и да ми даду пушку ја је на браћа Србина испалио не бих.“

И т. д. скоро цело писмо писано је у истом смислу. Заробљеник, писац овог писма, по народности је, већ као што реко смо, Словенац, а у грађанству је био занатлија. Ми сумњамо да ће ово писмо, због искрености са којом је писано, и доспети до његових родитеља.

ка б... потпуне исцрпности. Под заставу се може позвати само последња класа регрута, којих нема више од 500.000. Њих већ вежбају и веле, да ће их кроз два месеца послати у Белгију, да тамо заврше обуку.

Папа за мир

— После прве одлучне битке, Бенедикт Петнаести отпочеће акцију за мир —

Полузванични орган данашње италијанске владе „Ђорнале д' Италија“ дознао је из Ватиканских кругова, да је папа Бенедикт XV спремио докуменат који садржи предлоге за прекид рата и преговора. Тај ће се докуменат објавити тек онда, кад се на бојном пољу доживи једна већа, одсуднија битка, да би се тако пружила zgodна прилика. Бенедикт XV није човек од великих скрупула; он се неће устезати да упрегне сву ватиканску дипломатију само да успе у својој мисији.

Али, изгледа да смо, ипак, још далеко од свега тога.

Стурза и Чернин

— Један политички сукоб —

Румунски политичар Стурза, упутио је графу Чернину аустро-угарском посланику у Букурешту, једно писмо, које се завршава овим речима: „И ако вас не познајем лично, ипак мислим да имам право да вас назовем оним, што сте ви званично: преставник земље лажљиваца, допова и злочинаца.“

Граф Чернин је запито Министарство Спољних Послова у Бечу, да ли сме Стурзи послати своје сведоке, али му је оданде одговорено, да би то још више затегло већ иначе и сувише затегнуте аустро-румунске односе.

Кад је Стурза сазнао за тај одговор, он је поново писао Чернину, нудећи му да свој спор реше потпуно тајним двобојем. Али досад на то писмо још није добио одговор.

Споразум са Бугарском

— Изасланик цара Николе у Нишу. —

„Журнал де Балкан“ доноси из Софије вест, да је са руске стране учињен покушај, да се дефинитивно уклоне сметње за српско-бугарско помирење.

Према тим вестима, политички секретар руског цара, бави се већ неколико дана инкогнито у Нишу у нарочитој мисији код српске владе. Секретар је имао неколико разговора са Престолонаследником Александром и г. Пашићем у присуству руског посланика у Софији Савинског.

Ови разговори, како се вели, имају за циљ да се постигне споразум поводом неколико питања између Румуније, Бугарске и Србије.

У Бечу су веома узнемирени због вероватног резултата ове мисије.

Дневне вести

Умрли официри

Према извештају Министарства Војног умрли су од задобивених рана ови официри: Милан Касаић, Драгић Вучковић и Бранко Милић, пешадијски поручници.

Коло Београдских Сестара

Коло Београдских Милосрдних Сестара обуставило је рад у својој радионици за извесно време. Госпође и госпођице, које су однеле рубље да код својих кућа израђују, моле се да израђено рубље предају г-ђици Јованки Шафарик, секретару управе, свакога дана од 3—4 часа после подне у Учитељском Дому.

Пооштрене казне

Општински суд донео је одлуку по којој ће се сваком нечесавесном продавцу, после треће новчане казне, одузети за извесно време, за које суд одлучи право рада.

Отпловала

Г-ђа Марија Јанковићка, шеф радионице и главна магационерка Коло Београдских Милосрдних Сестара отпловала је у унутрашњости Србије, у циљу скупљања добровољних прилога за наше храбре рањенике и ратнике. До њеног повратка заступаће је Г-ђица Јованка Шафарикова, секретар Коло Београдских Милосрдних Сестара. Готово рубље од Г-ђа и Г-ђица које су однеле да код својих кућа израђују примаће Г-ђица Шафарикова сваког дана од 3—4 часа по подне у Дому.

Решење источног питања

— Руси ће добити Цариград и Дарданеле. —

Петроград, 4. нов.

Енглески лист „Обсервер“ говорећи о разним операцијама вели, да сад треба тежити дефинитивном решењу источног питања. Трајног мира биће само тако, ако се постигне споразум, по коме ће Цариград припасти Русији а Босфор и Дарданели требаће такође да припадну држави царевој, пошто су за њу онако важни као канал Дуврски за Енглеze.

*

Чувено источно питање већ би много пута досад добило своје једино тачно решење — да Русија добије мореузе, — да није било противљење од стране Енглеске. Британија се у своје време бојала да не изгуби своје позиције у Средоземном Мору, ако Русија добије слободан пролаз за своју убојну флоту кроз Дарданеле. Енглеска политика, почев од средине прошлог века па доскора, поставила је себи за циљ да затвори Русију у Црном Мору. Источно питање било је стална сметња за побољшање руско-енглеских односа.

Међутим последњих година енглеска је дипломатија увидела да је руско пријатељство ипак много корисније него вечито трвење око Дарданела. Кораци за руско-енглеско зближење садржали су, сами собом, и једну фазу решења источног питања. У Енглеској се почело много оптимистичније гледати на „руску опасност“.

Европски рат доноси собом потпуно уништење немачке поморске силе. Како је једи-

но Немачка могла и хтела да Енглеској оспори првенство на мору, то њу овај рат ослобођава јединог озбиљног противника. То је добит, која за Енглеску вреди несумњиво више него питање о мореузима.

С обзиром на ту околност, у енглеској умереној штампи почињу се третирати ствари, које ће имати да се пречисте на великом конгресу после рата. „Обсервер“ налази, да би одбијање Дарданела за Русе било отприлике исто тако важно, као што је за Енглеze уништење немачке флоте.

Тако се са енглеске стране почиње о том историском питању говорити у смислу руских интереса. Тако ће решење источног питања, пасти у исто време са решењем аустро-румунског питања, те ће се створити чврста основица за трајан мир.

Немачка је исцрпена

— Од 10 пролазника има 6 рањених —

„Матен“ износи разговор свог сарадника са једним шведским дипломатом, који је недавно пропутовао кроз Немачку. Шведа је нарочито зачудио велики број рањеника, које је сретао на улицама. У Берлину је њихов број ужасан: од десет мушких које је срео, било је шест рањеника. Из разговора са немачким официрима, он је извео закључак, да је Немач-

де их пивом и лимунадом. Светина одушевљено поздравља рањенике.

Један од рањеника нарочито падаше у очи својим бледилом. То је био један леп дечко, врло млад. Мора да је много пропатио. Он се био готово цео увукао у шињел. Преко ноге био му је пребачен покривач. Где је рањен? У руке није, јер је држао једну пруску капу. Његов трофеј!...

Међу осталим малим војницима, које су преносили у болницу, њега је опазила Марија Барацеа и бацила му је киту цвећа, која је пала поред пруске капе, славно задобијене.

Болница је намештена у касини, која је окренута плавоме мору. Ваздух је тамо чист и пријатан. Кад су наши рањеници могли мало да се крећу, одведу их на терасу, под слабом сенком тамариса, који их заклања од сунца.

Одатле они гледају шетаче, ко-

ји су од њих одвојени високим насипом, да не могу с њима разговарати, нити их питати о борбама, не могу им стезати руку, нити давати слаткише и цигарете.

Они се нагињу преко ограда срећни, одморни, неговани, мажени. Имају добродушан изглед лица, у којима се оцртава много храбрости и блакости. Има их који су рањени у главу, који носе поносито своју капу на глави, свој увијеној фачлама. Други, рањени у ногу, остају лежећи на фотељама од ивовине. Два зуава шалвићкине имају много успеха. Један од њих је рањен у руку, а други у врат, у једној страшној бајонетској борби.

У 6 сати наши војници враћају се у болницу. Тада им се преврљају ране, од којих су неке врло озбиљне. Затим настаје вечера, која се спрема веома брижљиво и укусно.

Када је Гастон Крепи, на крају добио једног месеца дозволу, да

може изаћи на терасу, врло је брзо опазило девојку, која му је при силаску с воза бацила цвеће. Већ две недеље Марија Барацеа га вребаше. Она је мирно радила свој посао и трчала је на насип, да види свога рањеника наслоњеног на ограду. Да би била храбрија, повела је своју другарицу.

Рањеника са трофејом, бледог рањеника видела је. Чим га је видела на тераси, међу његовим друговима, доста измењеног, јер се знатно опоравио, одмах га је познала.

Од тада Марија је сваког дана долазила и отпочела је разговор са Гастоном Крепијем, који се нашао преко ограда, мало у страну од својих другова.

Он јој је испрва причао о борбама и како је задобио пруску капу са главе једнога Швабе, кога је пробо бајонетом.

Казао јој је своје име и да је био ковач у једном лепом селанцету поред Лоаре, и да су њего-

ви родитељи имали дућан и парче њивице.

Она му је казала да се зове Марија Барацеа и да је праља, да зарађује добро, пошто за време сезоне има у Сен Жан ди Лиз много богатих дама. Марија је живела са својом старом тетком. Она је била сироче.

Једнога дана Гастон Крепи јави Марији радосну вест, да му је доктор дозволио да изађе у варош, ма да је још храмао, али под условом да се често одмара. Договорили се да се нађу код Сибура, где има врло мало света.

И тако се развила љубав нежна, врло јана и чиста у срцима Марије и Гастона и они се заклаше, пред морем које се ваљало пред њиховим ногама, да се узму ... после рата.

Ови састанци са Гастоном били су за Марију најсрећнији тренуци у животу.

Али после десет срећних дана, за које је Марија мислила да ће увек трајати, Крепи, који је ишао

А затим сузе...

— Једна дирљива слика с француског бојишта. —

— Од Пјера Валдања —

Пред малом станицом Сен Жан де Лиз тиска се велика гомила света. Очекује се воз са рањеницима. Баски, живахни, пријатни, лепи, гурвају се говорећи својим звучним језиком врло брзо.

У првоме реду Марија Барацеа, мале праља из улице Сопит, која се виђа по варошким улицама са великом корпом веша на глави.

Она је још лепа... а и како не би била лепа ова девојка од 18 година, за којом се сваки окрене? Угасно се жар њених очију и нестало је смеха са њених усана — зар она не може више да се смеје? — обузела је нека туга и брига.

Пажљиво скидају рањенике из вагона; полажу их на носила, ну-

Живот на позицијама

Из вароши. — У шатору. — Крај ватре. — У вече.
(Писмо „Пијемонту“)

Са положаја, 30. октобра

Баш овог тренутка дошао је војник, кога смо још јутрос зором послали у оближњу варош да нам донесе најнужније потребе.

И његовим доласком као да је оживео наш мали логор. Заборавило се и на зиму и на оскудицу и на кишу, која нас ево већ трећи дан немилосрдно шиба и сви се скупљамо око војника, који се, и ако је већ прилично хладно, сав зајапурио вукући одоздо на брег две вреће намирница. И док се он полако и лењо растоварује, ми, радознали као деца горимо од нестрпљења.

Најзад све је готово и војник отвара набрекле вреће, кроз чији се узан отвор показује њихова садржина — дуван, конзерве, чај, чоколада, кафе и шећер и т. д. Војник пружи једном по једном његову наруџбину, и кад кад се правда, ако посумња да је погодио укус свога претпостављеног:

— Г. поручнике (или г. капетане) верујте, нема више оних сардина, које смо пре узимали, па је узео ове друге, ваљада су и оне добре.

Или:
— Нема никаквих цигарета, где нисам тражио па сви веле, нестало. Ја узео ово крижењака, ка велам, кућеш преко леба погачу — и вади полако из оних врећа стварчицу по стварчицу, пружа их и смешка се некако благо, братски.

Наслоњен нешто у страну на једно дебло — ја ништа нисам наручио, јер се мој по силни Милоје за све раније постарао — посматрам ову слику и чини ми се, као на Бадњи дан кад се у матушки Русији око окићене јеле раздају деци поклони.

А дан се ближи крају. Планински ланац, који нас са свију страна као прстен стеже, прво тоне у неку сиву измаглицу, затим се контуре његових висова све више губе у општем сутону, који постаје све гушћи и најзад се слива у црну непрозирну масу. Пре-

ма нама преко низа изривених хумки и брежуљака, црне се непријатељски ровови непомични, без живота, мрачни, већ пре два дана напуштени.

А у нас све се стишава. Лежим на прокислој слами и премишљам. Мислим о данашњим данима, о томе шта доноси сутра, а уморни капци почињу да се склапају. Тада изненада, у ноћној тишини, коју само с времена на време прекида лупа шаторских крила, чује се испочетка тихо а затим све јаче и јаче глас двојница. То Радоје, Радоје „Цица“, крупан и једар момак из Поморавља, највеселији војник у чети, а сада као и сваке вечери свира тамо крај ватре и разоноди себе и другове. Удобно наслоњен на лакат и заклоњен од ветра, који немилосрдно шиба и тресе гране у већ оголелом шумарку десно од нас, ја их посматрам, како седе доле на педесет корачаји од мене око ватре и како узалудно покушавају да распире већ полу угашени пламен...

Двојнице су умукле. Око догоревајуће ватре назиру се тамне погурене силуете наших војника, а киша почиње да пада све јаче и јаче.

Тада се дижем и одлазим, покисао, командантовом шатору који је једва неколико корачаји удаљен од нас. Тамо су сви. И тада настаје опет она свакидања вечеринка испуњена разговором, шалом и смехом, до неко доба ноћи.

Наједном се проломи кроз ноћ гру-гру-гру... једном, двапут, више пута. Али то никога не узнемирује; једва да неко ослушне, а затим се опет разговор наставља као да ништа није ни било.

То се борба води на предњим положајима читавих два километра од нас.

И онда се спава целу ноћ, слатко, као у постељи, све до у свануће.

Претплата на „Пијемонт“ стаје један динар месечно

Беспримерно пожртвовање

— Да би спасли торпедјачу руски матрози скачу на мину —

Коресподент једнога финландског листа разговарао је с рањеним руским матрозом, који се налазио на лечењу у хируршком одељењу. Овај матроз био је са службом на торпедјачи, чија се цела посада састојала из седам људи. За време вожње по Финскоме Заливу стражари на торпедјачи опазили су да се приближава руска оклопљена крстарица јурећи према минама.

Крманош није знао распоред ових мина. Међутим, да се крстарица јави сигналим, било је доцкан. Свакога тренутка могао је брод пропасти. Тада су седам људи из посаде торпедјаче решили да сами нађу на њу, да би спасли брод.

Пустили су торпедјачу пуном паром и наишли су на мину баш кад је крстарица била врло близу. Зачу се страшна експлозија, и шест људи је погинуло. Седми је остао жив, али је врло тешко рањен. Њега су пренели у хируршко одељење. За своју храброст награђен је крстом Св. Ђорђа.

Приче с положаја

Сељачка досетљивост.

После борбе на Мачковом Камени, три наша пешака, који су се далеко одвојили од својих јединица, допадну шаке једној аустриској патроли, која се састојала из самих Мађара. Наши војници, немајући могућности ни да се одупру, ни да сами себи одузму живот, предали су се. Аустријанци их разоружаше, повезаше једног за другог, а затим их потераше испред себе. Свега један од ових војника, успео је да сачува једну бомбу за појасом.

Нису крочили ни двадесет корачаји, а патрола застале. Мађари почеше мрмљати међу собом, једни су показивали руком десно други су показивали лево а на њима би јасно, да ни Мађари не знају пута. После кратког објашњавања, које је нашим војницима више наличило на свађу, обрати се вођ патроле заробљеним Србима и упита их.

— Срби? — Па показа руком десно.

— Шваба? — па показа руком лево.

Мађар је тачно показао на којој су страни Срби, а на којој Швабе, али наши војници, видећи њихову забуну, само се згледаше и, као под команду, сви одсечно зањихаше главама, а један рече:

— Срби! — па показа руком лево.

— Шваба! — и показа руком десно.

Мађари се неколико тренута решавају, а затим се поколебаше и пођаше нашем логору. Кад су били у близини логора, један наш

војник, који сада лежи рањен у једној болници у унутрашњости, удари песницом најближег Мађара до себе. Кад он посрте, наш војник, зграби његову пушку, уби га, а затим извуче бомбу и издиге је у вис. Остали Мађари избацише један плотун на Србе и ранише бомбаша. Али, видећи бомбу у рукама куражног војника, одмах бацише пушке.

После четврт сата Мађари су се налазили у нашем логору као заробљеници.

ТЕЛЕГРАМИ

Улазак у Чинг-Тао
ПЕТРОГРАД, 3. новембра. — Јапанске трупе свечано су ушле у Чинг-Тао.

Енглези у Арабији
ПЕТРОГРАД, 3. новембра. — Индиске трупе заузеле су утврђења турска на јужном приморју Црвенога Мора, према острву Перуну.

Последње вести

Борбе на Кавказу

Петроград, 3. новембра

Непријатељства у пределима, која се граниче Персијом, отпочела су 26. октобра борбом у планинском правцу Канесур. 28. октобра отерали смо Турке из села Канесур убивши им два официра и 92 војника, ми не имамо никаквих губитака. Непријатељ је покушао заобићи наша крила, која су почела да се развијају, али захваљујући појачањима која су стигла, одбацили смо Турке на позадне положаје. 30. октобра непријатељ је упутио један део својих трупа против наше присталице курда Симко и уковавши се јужно од Чијарикали отпочео је пушкарање, које је трајало неколико дана и све дотле док није стигла помоћ. Наше су трупе одбациле непријатеља; брат Симков рањен је у овој борби. 31. октобра наше претходнице су на путу за Котуру. У Санчакубајазет, Турци се предају нашим трупама без отпора. Једно јако оделење, једног од наших присталица Кан Раџика упала је на турско земљиште, где се удружило са Абдил-Режаном, чији је утицај врло велики. Један други наш присталица прешао је такође границу и заузео Качане.

Француске победе на Изеру

Париж, 3. новембра. Службено

Најзначајнији данашњи догађај је, што смо одбацили непријатеља на леву обалу Изерског канала. Десна страна, коју су Немци још држали, потпуно је евакуисана. Поново смо заузели више важних тачака, које смо били изгубили при једном ноћном нападу. При крају дана непријатељ је безуспешно покушао офанзиву на Ипру.

Немачко гробље на Лису

Петроград, 3. новембра

Немачки напади, које су француске трупе и један део енглеских издржале последњих дана између мора и Лиса, били су необично жестоки, али се завршили правим хекатомбама по Немце. Борбени фронтови су тако близу на многим тачкама, да су Немци морали потпуно скривати своје страже по шанчевима.

Пропаст немачке подводне лађе

Петроград, 3. новембра

Један француски торпиљер потопио је код Калеа један немачки подводни брод.

сасвим добро, морао је да се врати у команду. Он је знао добро, да ће доћи час растанка, али је то крио од мале праље, која је живела у сањаријама. Али морао јој је рећи истину.

Марија Барацеа прекиде наједанпут свој безбрижни осмех, срце престаде да куца и она пребледе. Затим нагло ухвати за руке Гастона и гледаше га у очи.

— Гастоне!... Ако ти не одеш!... Ми ћемо се заједно склонити у Шланију... тамо, преко планина... Ја познајем путеве... једне ноћи...

Али Крепи викну раздражено:

— Побећи!... Ја... то да урадим?...

Марија се била уплашила и клону. Тада Крепи постаде опет миран и рече јој благо:

— Помисли добро на једну ствар, Марија помисли добро!... Пре свега на Француску... и кад сам јој потребан, ја се тиме поносим... Ти ниси на то ни помишљала, јер си још девојчица. Али

то није све! Има на бојишту у нашим рововима, другова који се већ шест недеља боре, спавају на земљи, а преко њих падају гранате и куршуми. Када су ме подигли са земље рањеног, неспособног да учиним и један корак, они су говорили: „Крепи је рањен!...“ Они су ме жалили. Они нису ништа више чули о мени. Ја сам био негован као краљ, мажен као дете, од милосрдних сестара... и после сам те упознао, Марија, и ми смо се заволели. За то време други су се борили и подносили тешкоће, заклицем ти се! Сада ја мислим на њих... и кад буде требало ићи пред картечем, ја ћу ићи радосна срца, да их видим и да им викнем: „Ево Крепи, другови! Дошао је понова! За шест недеља, проведених у болници, ја сам се опоравио!... Где су те пруске свиње?... Ви сте их отерали, док сам се ја сунчао. Хајдемо! Дошао је и на мене ред. Видећете!...“ Ах!.. јуначка крв!... Мислим на повратак!...

Он је стајао усправљен, заклањајући својим снажним телом сунце, које је залазило иза шпанских планина... Марија Барацеа стајала је пред њим.

— Ја разумем, Гастоне!... Ја сам била луда!... Да, они други, тамо доле... они су се борили за цело време!... Опрости ми!... Ја те волим, иди!...

— Добро!... Наћићемо се, моја драга Марија! И онај, кога ћеш ти срести неће бити кукавица. Кукавица... зар би га ти могла волети? — Ах!... не!... Ја у то не могу никакво веровати. Та, ја верујем теби као Јеванђељу, јер знам да си храбар.

— Марија Барацеа — рече тада Крепи свечано, — остављам ти пруску капу. Ти знаш, колико је ја ценим!... Чувај је мислећи на мене. Када се вратим, ја ћу сигурно донети непријатељску заставу.

Гастон Крепи се вратио на бојиште.

Марија Барацеа носи и даље

корпу се вешом на глави, али њен ход није више лак и брз. Она иде лагано, њене су очи замишљене, и она свакога дана иде да се исплаче на месту, где је познала највећу и најпролазнију срећу.

Ратне ситнице

Бугарски министар војни изнео је пред Народно Сабрање законски пројекат о одобрењу ванредног кредита од 35 милиона динара, која ће се сума употребити за покриће војних трошкова.

Како јављају швајцарски листови, аустро-немачка војска на источном фронту подељена је на три армије, прва деснобочна аустријска, којом командује генерал Данкл; друга централна, састављена из немачких и аустријских корпуса под командом престолонаследника; и трећа левокрилна немачка армија, под командом генерала Хинденбурга.

Према енглеским листовима. Немци су до сада имали 1,750.000 људи, које рањених и болесних, које погинулих. То износи четвртину војске, с којом Немачка располаже.

Орган немачког престолонаследника, „Локал Анцајгер“ јавља о различитим кандидатурама, на белгијски престо. По мишљењу овог листа, анексија Белгије је неизбежна. Један од првих кандидата је херцог Ернест шлезвиг холштајнски, који се већ одавно налази у Бриселу..

Ратна пошта

Тражи се Сима Јовановић кројач из Пирота а сада ратник II позива I чета III бат. III пук морав. дивизија кој се два месеца није јавио. Молим сваког брата Србина ко буде сазнао где је Сима, јави на адресу Ваца Ђорђевић — Шугрински — Пирот, где ће добити награду.

За наше браниоце

Драгутин Димитријевић, свештеник са госпођама **Даром Наумовићком** и **Гавриловићком** прикупио је прилога из ул. Александрове од Прендићеве апотеке до Теразија, Дечанске и Скопљанске предали Одбору за набавку топлог одећа нашим браниоцима.

Приложници су:

Анђа Вујовић: 1 кошуљу 1 пар чарапа 2 пешкира и 1 шерпицу, Анка Глишић 1 пешкир, Давид Букахајим 3 дин., Јоца Рамљак 5 дин., Арон Теста 1 чарапе, Роза Мандиловић 1 пешкир, Косара Миладиновић 4 пара чарапа и 2 панталона, Коста Вуковић 10 дин., Јелисавега Хранисављевић 1 јастучницу и 1 пешкир, Борислав Ристић 2 пара чокула, Марија Баруклић 1 кошуљу и 1 лонче, Мара Буђевац 2 дин., Милева Здравковић 1 покривац, 1 тањир и 1 шољу, Изанка Јовановић 1 кошуљу 1 навлаку, 1 крпу, 1 пешкир, 1 чаршав и 1 шољу, Љубомир Вељковић 0.40 дин., Ленка Манојловић 1 капут и 1 пешкир, Катарина Месаровић 1 јоргански чаршав, 2 навлаке 3 пешкира и 3 пара чарапа, Ружа Мишић 1 пешкир 1 мараму и 2 пара чарапа, Јелена Јоксимовић 4 панталона 3 капуте и 4 прслука, Јосиф Исаковић 1 чарапе и 1 кожух Владимир Грујић 1 чокула, Иван Циглатски 0.20 дин., Софија Фишековић 1 ћебе, Софија Радовановић 1 дин. и 1 чашу, Софија Јовановић 0.20 дин. 1 крп. 1 јакет, 1 шерпа и 1 шоља, Ангелина Поповић 1 дин., 1 пешкир, 1 панталоне и две мараме Станоје Стајић 1 кошуљу, Гавра Балабановић 30 дин. 2 грудњака 3 гаће и 4 кошуље Драгутин Мијатовић 0.40 дин., Милорад Милојевић 3 капута, Ђорђе Бранковић 1 дин., Тихомир Прокић 1 подкошуљу 1 гаће и 1 башлику, Јован Дачић 1 дин., Димитрије Живановић 1 дин., Никола Мандић 1 дин., Никола Пљачић 1 дин.

Марко Стевановић 2 дин., Димитрије Арсић 3 дин. и 1 панталоне, Милисав Топаловић 1 панталоне, Јосиф Леви 1 калем компа, Исак Мавлијах 4 дин., Параскева Димовић 1 дин., Лена Николић 2 пешкира и 1 пар чарапа, Риста Соколовић 0.50 дин., Јован Митановић 0.20 дин., Џаја Филиповић 1 пар чарапа, Перса Петровић 2 мет. платна, Персида Прокић 1 пешкир и 0.40 дин., Мица Печенчић 1 дин., Катарина Милосављевић 5 дин. и 2 пара чарапа, Љубомир Миловановић 1 чакшире и 2 шајкаче, Станз Стојковић 3 дин., Ђорђевић и Марић 3 грудњака, Гена Ракић 2 дин. и 1 шајкачу, Миладин Радовановић 1 чакшире и 4 дин., Босиљка Голубовић 1 грудњак 1 јастук пун 1 панталоне 1 блуза 1 јегерка 4 чаше 4 кашике и 4 виљушке, Светислав Пантовић 3 дин., Василије Плеваљчић 1 јегерку, Илија Томић 1 дин., Велимир Тадић 0.60 дин., Косара Илић 1 дин., Ђорђе Стевановић 1 дин., Лепосава Јовановић 2 д. Наталија Вранић 2 пешкира и 2 пара чарапа, Марија Д. Јовановић 2 башлике, 3 гаће 4 мараме и 10 дин., Драга Ресимић 1 пешкир, Васа Сирковић 3 рукавице, 1 пар назувица 1 гаће 1 панталоне, 1 кабаница и 5 дин., Видосава Живановић 10 дин., Косара Лукић 1 кошуљу, Милутин Николић 10 дин., Илија Дамњановић 5 дин., Миша Лонгиновић 1 дин., Ленка Симић 1 панталоне и 1 пешкир, Мијаило Стојановић 1 динар, Ружа Мокрањац 2 пешкира, 1 сламјача и 1 дин., Анка Стојановић 2 кошуље и 1 гаће, Софија Јовановић 8 дин., Миленко Живковић 1 динар и 1 капут, Лугомерски 1 дин., Коста Милосављевић 1 дин., Мијаило Митровић 1 дин., Живко Гавриловић 1 д. Милан Трајковић 3 дин., Мијаило Ђорђевић 4 дин., Љубица Нешић 2 дин. и 3 пара чарапа, Јевросима Чемеревац 0.50 дин. и 1 пешкир, Ђорђе Ајдуковић 5 дин., Коста Нусковић 2 дин., Миливоје Верговић 1 дин., Стеван Густлер 0.50 дин., Софија Јовановић 2 пешкира 2 крпе и 1 кошуљу, Фема Обрадовац 1 дин. 1 капут панталоне и 1 прслук, Софија Келић 2 дин. 3 пешкира и 2 кошуље, Велимир Милосављевић 2 дин. и 1 кошуљу, Филип Гајић 0.10 дин. и 1 пешкир, Мара Давидовић 0.40 дин. и 1 лонче, Љубица Бојић 1 лонче.

Мијаило Масловарић из Ивањице 1 дин., Богданка Војиновић 5 дин., Јелена Стојановић 1 јегерки и 1 пар чарапа, Радосав Рајковић 0.50 дин., Јелена Дедић 2 пешкира, Аница Илић 1 пешкир, Жарко Цветковић 2 дин. и 2 унтерцига, Павле С. Јовановић 2 дин., Милан Лачаревић 0.20 дин., Живојин Бранковић 0.50 дин., Јован Станимировић 1 панталоне и 1 блузу, Панга Николић 1 пар опанака, Милева Радојковић 2 пешкира, Персида Чонградски 0.50 дин., Богосав Јевтић 10 дин., Сава Пајић 1 дин., Мијаило Рајчић 10 дин., Н. Н. 2 дин., Вуде Милетић 1 дин., Сава Песаћевић 0.60 дин., Матић и Солдатовић 10 дин., Лазар Милутиновић 1 дин., Владимир Кнежевић 5 дин., Урош Костић 1 дин., Лепосава Дачић 10 дин. 1 пар чарапа 1 јегерку и 1 блузу, Сава Колановић 2 дин., Петар Петровић 10 дин., Новак Милић 2 дин., Коста Нешић 5 дин., Радомир Шобајић 5 дин., Коста Цветковић 5 дин., Катарина Ђирковић 1 дин. и 1 теглу слатка, Коста Стојановић 0.50 дин. и 2 шајкаче, Марија Ваческови 2 пара чарапа, Марија Бајшанска 1 капут и 2 гаће, Емилија Телаловић 1 пешкир, Анка Гркајац 10 дин. и 3 кошуље, Милош Монашевић 5 дин., Јован Милојковић 1 грудњак и 1 пар чарапа, Јованка Живковић 1 дин., Павле М. Лазић 2 дин., Ева Пиварска 1 дин., Анка Стевановић 5 дин., Бранко Пеуровић 1 динар, Милутин Јеремић 2 гаће.

Светозар Етински 5 дин., Никола Николајевић 10 кошуља, Ђорђе Х. Кристић 1 дин., Душав Костић 1 дин., Димитрије Х. Скарлатидас 1 дин., Тинка Ђурић 2 дин., 2 кошуљу и 1 пар чарапа, Сима Николић 1 дин., Марија Зарваница 2 дин., Тинка Манојловић 1 кошуља и 1 пешкир, Христина Недељковић 1 пар чарапа и 2 пешкира, Милисав Живковић 2 дин., Милва Ђ. Радовановић 4 дин., Димитрије Николић 1 дин., Васа Јавковић 0.50 дин., Роксанда Симић 2 гаће, Јулка Танасијевић 1 дин., Ангелина Банић 0.50 дин., Никола Рајић 0.60 дин. и 1 шајкача, Евгенија Ђорђевић 50 дин., Тима Мафеша 3 дин. Анка Милошевић 1 кошуља и 1 пар чарапа, Перка Живковић 2 дин., 2 пешкира и 1 кошуља, Ленка Јерковић 1 чаршав и 2 тегле слатка, Лука Бергричић 0.50 дин., Надежда Јовановић 1 дин., Лујза Јовановић 1 дин., Милорад Ивановић 0.50 дин., Рађа „Мала Олга“ 3 пара чарапе, 3 башлике и 3 јегерка, Никифор догојевић 5 дин., Живка Ивановић 5 дин., 1 панталоне 1 капут 1 блуза 2 башлике и Б јегерке, Јованка Ерцер 2 дин., Дара Наумовић 2 дин., 2 кошуље 1 гаће, 1 јегерка 2 пара чарапа и 1 пар наруквике и Даринка Тутуновић 1 капут, 1 кошуља и 1 пешкир

КАРБИДА

може се добити само код Николе Јовановића Стари Телеграф--Београд

Има око 300 половних цакова. 1-3

Ко зна

у којој се болници налази Милош Јеремић пешад. поручник 18 пука 1 поз., нека јави Богољубу Марјановићу, чинов. Управе Фондова — Ниш. 2,3

Тражим своју мајку

Марту Деспотовић и две сестре, општина Бесеревачка, срез рачански окр. ужички. Моли се онај који што год сазна о њима да јави Јованки Јовичић Зорина ул. бр. 23. Београд. 3-3

Две писаће машине

американски сто ко има на продају нека јави уредништву. 2,5

Штампарија

добро сортирана словима шарама, клишетима, линијама, великом шнед машином и асталским бо-стоном продаје се по врло повољној цени.

За цену и погодбу обратити се Жики Ј. Соларовићу у Алексинцу. 3-3

Најбољих Кримера, Астрагана, Сомота, Порхета

као и разних артикала за јесењу и зимску сезону у ванредно великом износу у има ПОМОДНА ТРГОВИНА

Браћа Х. Габај

КОД „КРУНЕ“ кнез Михаилова ул. бр. 33. Београд. Преко од Гранд Хотела. 4-4

Изгубљена

Пре два дана на путу од Управе Фондова до Цветног Трга изгубљена је једна пензiona књижица са 40 динара у папирном новцу. Моли се сваки онај које буде нашао да је донесе у уредништво овога листа пошто је то књижица једне сасвим сироте жене са петоро деце. 3-3

Код Славије

издаје се одмах једна елегантна соба за самца. Јавити се Бирчанинова улица бр. 37. 2-2

Настојник

Владимир Станојевић грађевинар станује у кафани „Ужица“ нуди се за настојника и оправку кућа за скромну награду. 5-5

Капци од артије

Већа количина капака од артије продаје се. Упитати уредништво „Пијемонта“ — Краља Александра бр. 12. 9-

Кошуља и Гаћа

Чарапа, Унтерцига, Шлофијанки и разне платнарске робе, продаје најјевтиније и најсолидније

Магазин Благојевића 11-12 Београд—Теразије

Дрогерија ГУСЛАР

КОЛАРЧЕВА БРОЈ 5.

није ни за време најопасније бомбардовања престала да ради, а понајмање би сад како проносе гласове неки шкартови из позадине.

У радњи је стручан апотекар — магистер фармације. Има КАО И УВЕК довољно разноврсне дрогериске и апотекарске робе, фотографских плоча, НИЦА зејтина за јело, рума, чаја и коњака, белгиских медицинских стаклади и свих других потреба.

Спремамо НОВ ЦЕНОВНИК и разаслаћемо старим муштеријама.

Ни жељезница ни ошта не примају робу, али ашим познатим муштеријама шиљемо по прилици.

Дрогерија ГУСЛАР 15-20

КАРТЕ европског бојишта

издање Српског Црвеног Крста два листа цена за Београд 1.20. За унутрашњост са поштарином 1.60. На платну за Београд 3.20, а за унутрашњост 3.80. Новац треба унапред послати издавачкој књијарници

Геце Кона Кнез Михајлова ул. бр. 1. 10-10

Млада жена

удовица може ступити у једну бољу кућу. Упитати уредништво „Пијемонта.“ 1-1

СТУДЕНТ

спрема ћеке из гимназије за скромну награду. Упитати уредништво „Пијемонта.“ 3-3

Изгубљен је

кер ловачки — птичар 27. о. м. средње величине браон има око врата канш одзива се на име Floki моли се сваки ко га је нашао да га доведе у књијару М. Ив. Живковића и Комп., Кнез Михаилова ул. бр. 30. где ће добити пристојну награду. 3-3

Нове и праве шумадиске шљивовице

имам закључене до 15 хиљада кила

За кафеције и продавце нарочита цена.

РАДЊА

Новице Зејаковића

Краља Петра ул. 59 5-5

„Пијемонт“ прима огласе по најумеренијој цени.

У кафани Панте Костића

КОД

Вука Караџића

(СКАДАРЛИЈА)

Преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0.20, кригла 0.30 п. д.) велики избор природног пића и српских мезелука. — Услуга брза и тачна. 2-21

Фабрика Конзерва у Крагујевцу

извештава поштоване домаћице и бакале да је у овој години конзервирала велику количину ПОВРЋА и ВОЋА и да ће исте продавати у своме стоваришту у Београду преко пута кафане „Руски Цар“ и у фабрици по фабричним ценама.

Цене ће фабрика саопштити потрошачима конзерве путем огласа преко новина.

Фабрика ће примати и испоручивати на повуку. Порудбине од 25 дин. на више.

С ПОШТОВАЊЕМ Фабрика конзерви Свет. Стефановића 6-10

Кафана „Два Јелена“ у Скадарлији

Отворена је била за све време бомбардовања.

Препоручује одлично црно далматинско вино и чувено Бајлоново експорт пиво чаша 0.20; кригла 0.30 п. д., као и одличне домаће комовице.

Одлична домаћа кујна чувена и позната свим љубитељима доброг и укусног јела. На захтев спремају се вечере за мања друштва.

ЦЕНЕ НАЈУМЕРЕНИЈЕ 3-3

Готово је и ДРУГО ИЗДАЊЕ сасвим допуњена са свима местима ЦЕЛОКУПНА КАРТА

Европског ратишта

ЦЕНА КОМАДУ једнобојна три гроша, у бојама један динар

КЊИЖАРА Косте В. Илића

преко пута Новог Двора уз поручбину и новац треба слати упутницом. 5-5

„Пијемонт“ прима огласе по умереној цени.

КАФАНА И РЕСТОРАЦИЈА „Руски Цар“

била је за све време бомбардовања отворена.

Данас точи најбоље пиво.

Препоручује одлично црно и бело вино како домаће тако и чувено далматинско црно вино.

Домаћа кујна најбоља у Београду, која не може имати конкуренције.

ЦЕНЕ НАЈУМЕРЕНИЈЕ 5-5

С најдубљим болом у срцу извештавамо све своје пријатеље и познанке, да је наш племенити

† Драгослав Вујић

чинов. фирме И. Бајлони и Синови, и резерв. наредник II пешад пука

изненадно умро 30. октобра и да је 31. октобра сахрањен у нишком гробљу.

ОЖАЛОШЋЕНИ: Супруга: Јозефина Д. Вујића; брат Душан Ј. Вујић; сестре: Милица Драгашевић и Марија Вујић; таст, Венцеслав Хођера, из Ниша. 1-3